

De Filipijnen 2011

In het 51ste jaar van Vastenaktie hebben we met elkaar bijgedragen aan een duurzame samenleving wereldwijd. Door iets moois te planten voor een ander tijdens ons vasten. Onze aandacht ging net als vorig jaar uit naar één projectland, ditmaal de Filipijnen. En in het bijzonder de inheemse bevolkingsgroepen de Mangyan op het eiland Mindoro.

Plant iets moois voor een ander. Een klein zaadje dat uitgroeit tot een flinke boom, fascinerend. Uw campagne in de Veertigdagentijd was vast ook zo'n zaadje. Het begon klein, met ruwe ideeën en plannen. Die groeide uit tot acties, vieringen en lessen. En na verloop van tijd werd een prachtig resultaat zichtbaar: een beter bestaan voor medemensens elders in de wereld en een verandering in de leefstijl van mensen hier.

De oproep van de campagne 2011 was niet voor niets. Die invalshoek paste goed binnen in de driejarige cyclus Behoud de Schepping, die vorig jaar begon met de invalshoek klimaat. De zorg voor de aarde en haar bewoners nu en in de toekomst blijft een grote uitdaging waar we in de vastentijd niet omheen konden en wilden. Uw vasten verbindt mondiale problemen met ons eigen leefpatroon en met de leefomstandigheden van kansarme mensen in het Zuiden.

De afgelopen campagne ging niet alleen over daar, maar ook over hier. Herinnert u zich nog de mondiale voetafdruk? Onze manier van leven in het Westen legt een groter beslag op de aarde dan gerechtvaardigd is. Ons op groei ingestelde consumptieve systeem verstoort het evenwicht op aarde. We nemen meer dan de aarde te bieden heeft en leven op te grote voet. We verbruiken hulpbronnen sneller dan de aarde ze weer kan aanvullen. Duurzame oplossingen en inzet van iedereen is nodig het evenwicht te herstellen. Sober en eenvoudig leven leidt tot solidariteit met mensen die het minder hebben dan wij. In de Veertigdagentijd willen we in het bijzonder solidair zijn met mensen in het Zuiden: zij openen onze ogen voor een betere omgang met de schepping.

De Mangyan op Mindoro hebben ons laten zien dat het mogelijk is om de schepping voor de toekomst te behouden. Zij leven niet alleen in het bos, maar ook van alles wat het bos oplevert. Maar grootschalige mijnbouw en houtkap vernietigen het leefgebied van deze inheemse bevolkingsgroepen in de Filipijnen. De Mangyan verzet zich hier tegen en pleit voor een duurzaam gebruik van de bossen waarin zij leven.

Uit solidariteit met de Mangyan heeft u in de Vastenaktiecampagne bijgedragen aan hun strijd voor een duurzame toekomst in en met het bos. Samen met anderen uit uw omgeving, mensen uit uw groep, parochie of school heeft u een heus zaadje geplant die in de Veertigdagentijd uitgroeide tot een flinke boom. Een boom die bijdraagt het behoud van de schepping.

Hartelijk dank (Maráming salámat hô !) voor al uw inzet, we hebben samengewerkt aan een duurzame toekomst!

In dit verslag leest u wat er in de afgelopen periode mede dankzij uw inzet en betrokkenheid is bereikt.

“Ik neem het goede nieuws mee naar huis dat er mensen zijn die de Mangyan willen ondersteunen, dat ze er niet alleen voor staan!”

Ruth Canlas (projectcoördinator in de Filipijnen), bezocht onze Landelijke Startdag in november 2011. Daar gaf zij ons de volgende boodschap mee:

“Jullie steun en bijdragen zijn enorm waardevol. Het geeft de Mangyan kans om sterker te staan. Het is belangrijk dat zij weten wat hun rechten zijn en ontdekken dat zij zelf hun levensomstandigheden kunnen verbeteren. Wij leren hen hoe ze een onderneming kunnen starten en een inkomen kunnen verdienen, maar het is meer: ze leren hierdoor, dat ze hun eigen stem kunnen verheffen, dat ze zich kunnen verzetten tegen de mijnbouw en voor hun rechten kunnen opkomen. Zij laten zien hoe je het bos kunt behouden en daar profiteert iedereen van. Niet alleen de Mangyan, maar de hele Filippijnse bevolking.”

De Mangyan op Mindoro

De Filippijnen is een archipel en bestaat uit meer dan 7000 eilanden. Ruim 1000 van deze eilanden zijn bewoond, deels door inheemse bevolkingsgroepen (er zijn meer dan 110 inheemse bevolkingsgroepen in de Filippijnen). Deze inheemse bevolkingsgroepen vormen samen ongeveer 10% van de totale bevolking.

Het centraal gelegen eiland Mindoro behoort tot de tien grootste eilanden van de Filippijnen en telt ongeveer 1 miljoen inwoners. Op het eiland Mindoro, leven acht inheemse bevolkingsgroepen, de Mangyan. Iedere groep heeft een eigen taal en cultuur. De inheemse bevolking is voor haar levensonderhoud en bouwmaterialen grotendeels afhankelijk van de bossen waarin zij wonen. Van oudsher halen de Mangyan kokosnoten, kruiden, bananen en honing uit het bos. Tussen de bomen verbouwen zij groenten als cassave en bonen. Maar het bos levert ook riet, rotan en twijgen om manden mee te vlechten of daken mee te dekken.

De acht groepen die tot de Mangyan behoren zijn: Alangan, Bangon, Buhid, Hanunuo, Iraya, Tadyawan, Taubid en Ratagnon. Twee van deze stammen, de Buhid en Hanunuo, kennen niet alleen een eigen taal, maar ook nog steeds hun eigen eeuwenoude schrift, het Ambahan. Dit is zeer uitzonderlijk: van slechts twee andere inheemse groepen op de Filippijnen is het oorspronkelijke schrift nog in gebruik. De overige groepen spreken een eigen taal, maar gebruiken het Romeinse schrift om te schrijven.

Mindoro betekent 'mijn van goud'

Net als veel Filippijnse eilanden is Mindoro rijk aan delfstoffen als goud, per, nikkel en magnesium. Binnen- en buitenlandse bedrijven willen deze stoffen via mijnbouw uit de grond halen. Dit levert op korte termijn werkgelegenheid op, maar op langere termijn richt mijnbouw onherstelbare schade aan. Het kappen van bomen veroorzaakt erosie en landverschuivingen, grondwater en rivieren raken vervuild en de biodiversiteit staat onder druk. Mijnbouw is dan ook een zeer ernstige bedreiging voor inheemse groepen die leven van wat de natuur hen biedt. De Filippijnse regering heeft de wetgeving rond mijnbouw recent versoepeld. Op Mindoro hebben 13 mijnbouwbedrijven een vergunning aangevraagd. Zij zijn al begonnen met verkennende en voorbereidende werkzaamheden. Als zij een volledige vergunning krijgen en hun mijnbouw kunnen starten, is dat een directe bedreiging voor een gebied van 100.000 hectare groot, waar 13.000 mensen wonen. Een klein aantal overheids- en niet-overheidsorganisaties vraagt aandacht voor de dreigende vernietiging van bosgebied. Er zijn meerdere organisaties actief op het gebied van natuurbescherming. Slechts weinig organisaties nemen echter ook de leefomstandigheden van de inheemse bevolkingsgroepen mee in hun beleid en activiteiten.

Vastenactie ondersteunt verschillende partners in de Filippijnen die niet alleen werken aan bescherming van het bos, maar zich ook inzetten voor een veilige en duurzame toekomst voor de bevolking. Voor de Mangyan is duurzaamheid geen keuze, maar noodzaak. Zij verzetten zich tegen de mijnbouw. Zij gaan duurzaam om met het bos om het te behouden voor de generaties die na hen komen. Ze willen zelf een inkomen verdienen om aanvullende voedselproducten te kopen zoals rijst en vis.

Op bezoek bij Selma Ayim in Bait

- Bait ligt zo'n 3 uur rijden van Batangan, waar Guay woont.
- Het is een kleiner dorp dan Batangan en een stuk primitiever. Er leven hier zo'n 80 gezinnen in bamboe huisjes.
- Ik hoor bij de Haunuo stam. Ik ben voorzitter van de vrouwengroep in Bait. Deze groep maakt handnijverheidsproducten van materialen uit het bos.
- Wij weven, borduren, rijgen en vlechten verschillende producten en souvenirs.
- Voor het weven en borduren kopen we katoen en kralen in, maar voor het vlechten van mandjes, tassen en boekenleggers halen we riet uit het bos.
- De producten worden verkocht op de markt en in de stad.
- De Bait mannen zijn trots op ons vrouwen. Zij zien dat wij een goed handeltje hebben weten op te zetten die ons zelfvoorzienend maakt. We hebben elkaars hulp nodig.

Vrijwilligers zagen het project met eigen ogen

Wellicht heeft u één of meerdere vrijwilligers ontmoet die mee zijn gegaan op projectbezoek in de Filippijnen. Deze acht parochiële vrijwilligers zijn Aad van Vliet (bisdom Rotterdam), Ad Rops (bisdom Breda), Mia van Rooij en Ben Kursten (bisdom Den Bosch), Conny Boom Fermont (bisdom Utrecht), Henriët Lasen (bisdom Groningen Leeuwarden), Wies Hamstra (bisdom Roermond) en Paul van Soest (bisdom Haarlem). We hadden het genoegen twee Filippijnse gasten Nanelia Vissers Perocha en Virgie Tonogan in ons midden te hebben. Beide dames wonen al vele jaren in Nederland en onderhouden nog steeds een innig contact met hun thuisland. Zij hebben ons veel inzicht gegeven in de Filippijnse samenleving en hadden met de vele vragen die we stelden bijna geen rustig moment voor zichzelf. Ook journaliste Nancy Ubert was van de partij. Nancy heeft veel foto- en filmmateriaal weten te verzamelen om de vrijwilligers te kunnen helpen hun verhaal en het campagneproject van de Vastenactie op de Filippijnen te kunnen vertellen aan een groot publiek.

Wat doet lokale partner KPLN concreet voor vrouwen zoals Selma Ayim:

- Ze geven advies over het ontwerpen en decoreren van de producten zodat ze aantrekkelijk worden voor regionale en zelfs nationale klanten.
- Ze helpen bij het plannen van de productie, bij het inkopen van materialen zoals katoen of kralen.
- Ze helpen bij het verkopen van de eindproducten. Met de opbrengst kunnen de gezinnen in Bait zich onderhouden, maar ook om schoolspullen en medicijnen mee te kopen.

Doelstelling van Vastenactie en haar partners op Mindoro

- Het verkrijgen van land en gebruiksrechten van het bos.
- Het bevorderen van ondernemerschap door het geven van trainingen.
- Het vermarkten van voedsel en kunstnijverheidsproducten.
- Herbebossing op plaatsen waar veel bomen zijn gekapt; op kleine perceeltjes worden stekjes opgekweekt.
- Actie voeren tegen de oprukkende mijnbouw. Samen willen we dat de inheemse bevolking het recht krijgt en behoudt om op duurzame wijze het bos te verkrijgen voor hun levensonderhoud.

De partners van Vastenactie kort op een rijtje

De Mangyan Mission

Een kerkelijke organisatie die de Mangyan ondersteunt met onderwijs, gezondheidszorg en catechese. De Mangyan Mission is een onderdeel van het Bisdom Mindoro.

KPLN (Kapulungan para sa Lupaing Ninuno)

Opgericht in 1993 met hulp van het Bisdom en de Mangyan Mission. Zij

helpen de Mangyan eigendomsrechten te krijgen over de bosgebieden waar zij van oudsher wonen. Zij verzetten zich tegen de mijnbouw. Ze proberen de onderlinge eenheid tussen de verschillende Mangyan stammen met ieder hun eigen taal en cultuur te bevorderen. Ze streven naar respect voor de rechten van inheemse groepen, bevorderen vreedzaam samenleven en duurzaam gebruik van de leefomgeving, streven erkenning en respect voor God en een volwaardig leven na.

UMFI (Upland Marketing Foundation)

Werkt samen en heeft vaak overleg over haar werkzaamheden met de Mangyan Mission en KPLN. UMFI heeft onder andere het voedselverwerkingsbedrijfje waar Guay Lifos werkt samen met de Buhid stam in Batangan opgezet. UMFI ondersteunt inheemse bevolkingsgroepen bij het vermarkten van hun producten op de lokale en nationale markt en geeft trainingen.

NTPF (Non Timber Forest Products / Niet Hout Bos Producten)

Koepelorganisatie in de Filippijnen en heel Zuid-Oost Azië (Vietnam, Indonesië, Maleisië, Cambodja en India) die duurzaam economisch, ecologisch en cultureel perspectief nastreeft.

- NTPF werkt samen met organisaties als KPLN aan landrechten voor de inheemse bevolking en aan het verhogen van inkomsten voor deze groepen. Door duurzame economische activiteiten te stimuleren waarbij niet-hout bosproducten uit het bos worden verwerkt voor lokale, regionale of nationale markten.
- Dit netwerk zorgt ervoor dat ook op internationaal niveau aandacht wordt gevraagd voor de problemen van de Mangyan en andere inheemse bevolkingsgroepen in Zuid Oost Azië.

Conny Boom vertelt...

Ik maak kennis met Mina uit Batangan. Zij wordt onze gastvrouw voor de komende dagen. Een kleine beweeglijke vrouw, met half lang zwart sluijk haar, ongeveer 40 jaar oud.

Zij is in het begin wat nerveus om ons te ontvangen, maar al heel snel zijn we aan elkaar gewend. Wij bewonderen haar huis, waar ze erg trots op is, haar man heeft het zelf gebouwd. Wij krijgen een ruimte van ongeveer 2 bij 2 1/2 meter, om onze slaapzak uit te rollen en de klamboe op te hangen.

Er staat verder niets in de kamer, aan de muur foto's uit weekbladen. Het is normaal de kamer van de 2 kinderen, die slapen nu ergens in de nok van het huis, te bereiken met een kleine losse trap. De ouders slapen op de vloer van een klein winkeltje, aan de andere kant van de bamboemuur.

Het huis is volledig gebouwd van bamboe. Er is een grote keuken, met aarde vloer, waar een tafel staat met banken. En speciaal voor ons een tafellaken. Verder is er geen meubilair in huis.

Geen water, toilet, geen licht. Mina gebruikt één kaars. Al snel vertelt zij honderd uit en is erg benieuwd naar ons leven. Ik bof, Virgie is bij mij ingedeeld en is Filippijnse, maar woont al jaren in Nederland. Geen taalprobleem voor ons! Mina vertelt dat zij graag een harde vloer in de keuken zou hebben, nu lopen de kippen en varkens vrij rond om etenswaar dat valt, gelijk op te pikken. En vooral droomt zij om een eigen toilet te hebben. Een toilet, d.w.z. een toiletpot. Zij heeft geregeld dat wij er nu bij een vriendin gebruik van mogen maken. Mina heeft zelf geen onderwijs gehad, maar vindt boven al het allerbelangrijkste dat haar dochters vervolgonderwijs krijgen en daardoor zelfstandig in het leven komen te staan. Daarom heeft zij zich aangesloten bij de vrouwen, die ondersteund worden door Vastenactie waardoor zij geld kan verdienen en een beroep kan leren. Met dat geld betaalt zij het onderwijs en gezondheidszorg voor haar gezin.

Zij verwent ons op haar manier, 's morgens om 4 uur staat ze op om het vuur aan te maken, rijst te koken voor ons. Veel te eten heeft de familie niet. We laten haar stukjes vis kopen, het zijn blokjes zo groot als een dobbelsteen. Voor elk een stukje. Het is een traktatie voor het gezin. Het is gezellig, 's morgens zit Mina naast onze klamboe te wachten tot we wakker zijn en vertelt en vertelt en we lachen veel, ook met haar dochters die langzamerhand minder verlegen worden. Ik heb tekeningen meegenomen van kinderen uit Nederland en ze worden uitgebreid bekeken en ze vragen er veel over. Twee werelden die samen komen door middel van kindertekeningen.

Dan komt het afscheid, plotseling rollen de tranen over haar wangen en smeekt ze of ik nog 2 nachties wil blijven, nog één nachtje dan. Maar ik moet haar duidelijk maken dat het echt niet kan. Ik vertel haar dat ik meer voor haar kan doen in Nederland, dan bij haar te blijven. Ze begrijpt het, maar heeft het er erg moeilijk mee. Virgie vertelde me, dat Mina het zo bijzonder had gevonden dat wij haar niet als een 2e of 3e rangsmens hadden behandeld, maar gewoon als vriendinnen met elkaar waren omgegaan. Een vrouw zo lief, zorgzaam, met een grote innerlijke beschaving, die zo iets moet zeggen. De Mangyan worden onterecht zo behandeld.

Meer lezen?
Vastenactie Plaza.

Op bezoek bij Guay Lifos uit Batangan

- Batangan is helemaal niet makkelijk bereikbaar; het ligt diep in het bos (van Zuid Mindoro, red) en het is een hobbelig smal kronkelend pad.
- Wij gebruiken meestal brommertjes om in ongeveer 20 minuten naar de geasfalteerde weg te rijden.
- Als het water in de rivier laag staat; rijdt er éénmaal per dag een bus naar het dorp, staat het water hoog, dan is Batangan helemaal niet bereikbaar.
- Wij behoren tot de Buhid stam.
- We leven voornamelijk van gewassen uit het bos.
- Iedere familie heeft een eigen stukje grond, waar zij tussen de bomen groente en fruit verbouwen. Ook vruchten, honing, rotan, bamboe, hout en kruiden halen ze uit het bos.
- Van de verse gewassen maken een groep vrouwen uit het dorp houdbare producten in het voedselverwerkingsbedrijfje. Ik werk hier ook. Ik moet een uur lopen vanaf Batangan om hier te komen. Het ligt aan de verharde weg.
- Van cassave wordt chips gemaakt, van kruiden thee en van vruchten jam.

Wat doet lokale partner UMFI concreet voor vrouwen zoals Guay:

- UMFI werkt samen met de Buhid stam, de stam waar Guay bijhoort
- UMFI heeft samen met de Buhid stam en met de hulp van Vastenactie het voedselverwerkingsbedrijfje opgestart.
- UMFI traint de vrouwen hoe ze de gewassen moeten bereiden tot houdbare producten, maar ook hoe ze deze moeten vermarkten.
- UMFI zorgt ervoor dat de verwerkte producten in het voedselverwerkingsbedrijfje worden verkocht op markten en dorpen, maar ook in restaurants en hotels op Mindoro en soms zelfs in de hoofdstad van de Filippijnen, Manilla.
- UMFI geeft dus ook aan de vrouwen door naar welke producten veel vraag is en bestelt bij de vrouwen deze producten. Als ze klaar zijn worden ze door UMFI opgehaald om ze naar de klant te brengen. Omdat het aan de verharde weg ligt, kunnen ze makkelijk en snel vervoerd worden.
- De opbrengst van de verkoop wordt in Batangan verdeeld. De vrouwen die de producten hebben gemaakt krijgen als eerste betaald.
- De rest van de opbrengst gaat in de 'gemeenschapskas'.

Eerst sceptisch, later overtuigd

Al meer dan dertig jaar houdt Paul van Soest uit Aerdenhout zich, zoals hij dat zelf zegt, op een 'bescheiden manier' bezig met het missiewerk. Hij is lid van de MOV en vanuit die functie is hij mee op reis gegaan.

Dat hij daarvoor, net als de andere vrijwilligers, zelf € 1000 moest neertellen vindt hij niet meer dan logisch. "Als Vastenactie mijn reis zou betalen, zou ik me achter de oren krabben. Ik vind het erg belangrijk om te ontdekken waar het geld dat al die vrijwilligers in Nederland bijeen sprokkelen naartoe gaat. Er moet zo min mogelijk aan de strijkstok blijven hangen." De eerste dagen toont hij zich behoorlijk sceptisch. "Toen we in Batangan bij een piepklein voedselabriekje stonden te kijken, dacht ik nog 'Is dit het nu?' Maar aan het einde van de reis viel alles op zijn plek. Wil je de mijnbouw die het leven van de Mangyan bedreigt een halt toe roepen moet je het gevaar van meerdere kanten benaderen. Ik heb ontdekt dat dit inderdaad gebeurt. De gedachte 'Heeft een medemens honger, geef hem dan geen vis maar leer hem vissen' vormt een mooie basis voor dit werk."

Ga voor het hele artikel "Ontberingen op het eiland Mindoro" van meegereisde journaliste Nancy Ubert (HDC Media 27-02-2011) naar Vastenactie Plaza.

Toekomst

Dankzij uw steun en inzet kunnen wij en onze partners op Mindoro de komende jaren blijven investeren in:

- Het verkrijgen van landrechten voor de Mangyan.
- Het geven van trainingen aan de Mangyan om ondernemerschap te bevorderen.
- Het op de markt krijgen van voedsel en kunstrijverheidsproducten.
- Het voeren van actie tegen de oprukkende mijnbouw en grootschalige houtkap.

Maar ook in concrete materialen, zoals:

- Stekjes voor herbebossing.
- Fruitboompjes.
- Maïszakken voor de families.
- Werkuniformen voor het voedselabriekje.
- Boeken over Mangyan cultuur.
- Weefgetouwen.
- Naaimachines (voor bewerking gewezen stoffen).
- Droogovens voor fruit (mango, banaan).
- Nieuwe winkels voor verkoop van de diverse producten op Mindoro, maar hopelijk later ook op andere eilanden van de Filippijnen.

Hartelijk bedankt voor uw inzet

Uw betrokkenheid is onmisbaar. In dit verslag heeft u kunnen lezen wat er mede dankzij uw inzet wordt gedaan. We willen u dan ook heel hartelijk bedanken. Samen gaan we de toekomst tegemoet. Samen kunnen we ervoor zorgen, dat een duurzame toekomst vandaag begint. Wij zullen u ook het komende jaar blijven informeren over de Mangyan op Mindoro.